

۱ در کدام بیت همهٔ اختیارات زبانی به کار رفته است؟

- ۱) بگو که پرده‌سرا ساز را به ساز در آرد / مگر ترانه‌ای از قول آن نگار بگوید
- ۲) مشنو که شبی تا سحر از آتش سودا / منزلگه من خاک سر کوی تو نبود
- ۳) ای آفتاب روشن و ای سایهٔ همای / ما را نگاهی از تو تمام است اگر کنی
- ۴) سال‌ها کردیم قطع وادی عشقش ولیک / تا نپنداری که این ره را کرانی یافتیم

۲ شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری در کدام ابیات یافت می‌شود؟
 الف) هر کجا دیدی جوانمردی وطن‌خواه و غیور / از میان بردیش تا خود در جهان آقا شوی
 ب) زن بود شعر خدا مرد بود نثر خدا / مرد نثری سره و زن غزلی تر باشد
 ج) چه دعا کردی جانا که چنین خوب شدی / دل عشقی چه کند گر که هوای تو کند
 د) خصم در کثرت و قانون‌طلبان در قلت / به قیاسی که تنی پنج به پنجاه زدند
 هـ) در مجلس دهر ساز مستی پست است / نه چنگ به قانون و نه دف بر دست است

- ۱) ب - ج - د
- ۲) ب - د - هـ
- ۳) الف - ج - هـ
- ۴) الف - ب - د

۳ در کدام ابیات شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری مشهود است؟
 الف) یک روز بود مرز وطن کاغذین حصار / امروز مرزها همه رویینه پیکر است
 ب) سعی فرما تا به قانون افکنی بنیان کار / شه که از قانون بیچد سر سزای کیفر است
 ج) جز به فنا چهر جان نبینی ازیراک / جان تو زندانی است و جسم تو زندان
 د) صدف خانه است و صاحب‌خانه غواص / تو در وی گوهر یکتایی ای زن
 هـ) کوه از درخت گویی مردی مبارز است / پره‌ای گونه‌گون زده چون جنگیان به خود

- ۱) الف - ب - د
- ۲) الف - ج - هـ
- ۳) ب - د - هـ
- ۴) ب - ج - د

۴ از دیدگاه سبک‌شناسی، کدامیک از قسمت‌های مشخص شده نادریست است؟

«یکی از نقاط قوت تکنیکی در اغلب داستان‌های دورهٔ مشروطه، حضور راوی سوم شخص

۲

۱

در بعضی صحنه‌های داستان و سخن گفتن او با خواننده است. اکثر نویسندگان این دوره داستان را مطابق ذوق عامه مردم می‌نوشتند و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات

۳

داستانی جدید نداشت.»

۴

- ۱) ۱
- ۲) ۲
- ۳) ۳
- ۴) ۴

مفهوم کدام ابیات «فرا رسیدن فصل بهار» را بیان می‌کند؟
 الف: دگرباره خیاط باد صبا / بر اندام گل دوخت رنگین قبا
 ب: بسی حله آورد و ببرید و دوخت / به نوروز خیاط باد صبا
 ج: به دست یکی پیکری خوب‌چهر / به چنگ یکی لعبتی خوش‌لقا
 د: برافکند بر دوش بید نگون / ز پیروزه دراعه‌ای پربها
 ه: بر آن شد که آید به یغمای باغ / بتاراجد آن ایزدی حله‌ها

- ۱) الف و هـ ۲) ج و د ۳) ب، ج و هـ ۴) الف، ب و د

همه آرایه‌های «جناس، لف و نشر، تشبیه و تضاد» در کدام بیت یافت می‌شود؟

- ۱) وقتی کمند زلفت، دیگر کمان ابرو / این می‌کشد به زورم آن می‌کشد به زاری
 ۲) پیش روی و موی او سر خط مملوکی بده / تا قیامت مالک اقلیم صبح و شام باش
 ۳) تا خط سبز تو ز طرف بناگوش دمید / از پی شام سیاهم سحری پیدا نیست
 ۴) چهره زردم من و روی خود از طره بپوش / که زر و سیم ز طرار بپوشید

آرایه‌های «جناس، تشبیه گسترده، مجاز، موازنه و متناقض‌نما» به‌ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟

الف: یک‌بار نجست از دل ما ناوک آهی / از بار گنه همچو کمان گرچه خمیدیم
 ب: خیال تو بینم اگر غنچه چینم / نسیم تو یابم اگر لاله بویم
 ج: کوکب ناهید باد بر در تو پرده‌دار / چشمه خورشید باد بر سر تو سایبان
 د: مکن کز چشم من بر خاک سیلی آتشین خیزد / نترسی زان چنان سیلی کزو آتش چنین خیزد
 ه: چون عقیق آبدار و چون کمند تابدار / آب لب جان‌پرور و زلف جهان آشوب یار

- ۱) ب - د - هـ - ج - الف ۲) ب - الف - هـ - ج - د
 ۳) ج - ب - الف - هـ - د ۴) هـ - الف - د - ب - ج

«استعاره، موازنه و تضاد» در کدام ابیات یافت می‌شود؟

الف: در وهم نگنجد که چه دل‌بند و چه شیرین / در وصف نیاید که چه مطبوع و چه زیباست
 ب: گهی افتان و خیزان چون غباری در بیابانی / گهی خاموش و حیران چون نگاهی بر نظرگاهی
 ج: بی‌تو گر در جنتم ناخوش شراب سلسبیل / با تو گر در دوزخم خرم هوای زمهریر
 د: آتش آه است و دود می‌رودش تا به سقف / چشمه چشم است و موج می‌زندش برکنار
 ه: هر که جز مهر تو اندوخت هوس بود هوس / آن‌که جز عشق تو ورزید هوا بود هوا

- ۱) ج - ب - د ۲) الف - د - هـ ۳) ب - هـ ۴) ج - د

در همه ابیات هر سه آرایه «لف و نشر، تشبیه و جناس» یافت می‌شود؛ به‌جز:

- ۱) گل از من رنگ و بلبل داشت آهنگ از نوای من / نماند از حسن و عشق آثار تا من از چمن رفتم
 ۲) آه سحر و اشک شبنم شاهد حال است / کز عشق رخ و زلف تو در آتش و آبم
 ۳) بحر و کان در نظرش چشم تر است و لب خشک / حسن او را به چه سرمایه خریدار شویم
 ۴) شب گدازانم به محفل صبحدم نالان به گلشن / یعنی از عشقت گهی پروانه گاهی عندلیبم

در کدام بیت شاعر «استعاره» را با «متناقض‌نما (پارادوکس)» همراه کرده است؟

۱۰

- ۱) یا رب به که شاید گفت این نکته که در عالم / رخساره به کس ننمود آن شاهد هر جایی
- ۲) با خردمندی و خوبی پارسا و نیک‌خوست / صورتی هرگز ندیدم کاین همه معنی در اوست
- ۳) ای زلف تو برهم زن فرزانی / وین سلسله سرمایه دیوانگی ما
- ۴) ترسم که صرفه‌ای نبرد روز بازخواست / نان حلال شیخ ز آب حرام ما

کدام بیت دارای وزن دو لختی (دوری) است و می‌توان آن را به دو صورت دسته بندی هجایی کرد؟

۱۱

- ۱) ای آفتاب روشن و ای سایه همای / ما را نگاهی از تو تمام است اگر کنی
- ۲) دیوانه عشقت را جایی نظر افتاده است / کانجا نتواند رفت اندیشه دانایی
- ۳) عادت بخت من نبود آن‌که تو یادم آوری / نقد چنین کم اوفتد خاصه به دست مفلسی
- ۴) کشته معشوق را درد نباشد که خلق / زنده به جانند و ما زنده به تأثیر او

مفهوم کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟
«این‌که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع»

۱۲

- ۱) کاش چون شمع همه سر شود اعضای کلیم / تا سراسر به ره عشق تو بر باد رود
- ۲) وصل جانان قسمت اهل هوس شد ای دریغ / گل نصیب دست گلچین است گویی نیست هست
- ۳) تا گشودم دیده‌ی روشن در این ظلمت‌سرا / خرج اشک و آه شد جسم نزارم هم‌چو شمع
- ۴) قسمت ما چون کمان از سهم خود خمیازه‌ای است / هر چه داریم از برای دیگران داریم ما

سراینده‌ی کدام بیت «غلط» معرفی شده است؟

۱۳

- ۱) جنگ ننگ است در شریعت من / ز پی پاس دین و حفظ وطن (ادیب‌الممالک فراهانی)
- ۲) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی (عارف قزوینی)
- ۳) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم (سیداشرف‌الدین گیلانی)
- ۴) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم / خاک وطن چو رفت چه خاکی به سر کنم (میرزاده‌ی عشقی)

مفهوم بیت زیر با کدام بیت، تناسب دارد؟

۱۴

- «آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند»
- ۱) دل ای سلیم در این کاروان سرای مبد / که خانه ساختن آیین کاروانی نیست
 - ۲) ای که خواب‌آلوده واپس مانده ای از کاروان / جهد کن تا بازیابی هم‌رهان خویش را
 - ۳) باز پس ماند ز همراهیت گر آصف بود / کاروانی کی رسد هرگز به گرد لشگری
 - ۴) ای خفته همه عمر شده خیره و مدهوش / وز عمر جهان بهره‌ی خود کرده فراموش

۱۵ کدام بیت، «فاقد» مفهومِ بیتِ زیر است؟

«پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند»

- ۱) گوش اگر گوش تو و نامه اگر ناله‌ی ماست / آنچه البته به جایی نرسد فریاد من
- ۲) دی گله ای ز طره‌اش کردم و از سر فسوس / گفت که این سیاه کج گوش به من نمی‌کند
- ۳) هر گل نو ز گلرخی یاد همی کند ولی / گوش سخن شنو کجا دیده‌ی اعتبار کو
- ۴) قصه‌ی حسنت شبی می‌گفت از هر در کمال / مه فرود آمد به بام و گوش بر روزن نهاد

۱۶ در همه‌ی ابیات تغییر مصوت بلند به کوتاه وجود دارد؛ به‌جز:

- ۱) تاتار هجر کرد سیاهی و عنبری / زان مشک‌های آهوی تاتارم آرزوست
- ۲) اندر دلم ز غمزه‌ی غمّاز فتنه‌هاست / فتنه نشان جادوی بیمارم آرزوست
- ۳) ساقی و سرده‌ی ز لب یارم آرزوست / بد مستی‌ای ز نرگس خقارم آرزوست
- ۴) تا سوی گلشن طرب آیم خراب و مست / از گلشن وصال تو یک خارم آرزوست

۱۷ آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات کاملاً درست است؛ به‌جز:

- ۱) ای رقیب ار نگشایی در دل‌بند به رویم / این قدر باز نمایی که دعا گفت فلانت (ایهام تناسب، حسن تعلیل)
- ۲) نه من انگشت نمایم به هواداری رویت / که تو انگشت نمایی و خلائق نگرانت (ایهام، کنایه)
- ۳) گر تو خواهی که یکی را سخن تلخ بگویی / سخن تلخ نباشد چون برآید به دهانت (اغراق، حس‌آمیزی)
- ۴) در اندیشه بیستم قلم وهم شکستم / که تو زیباتر از آنی که کنم وصف و بیان (لف و نشر، استعاره)

۱۸ آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات کاملاً درست است؛ به‌جز:

- ۱) گر تو زنی تیغ هلاکم به فرق / فرق من و خاک کف پای تو (جناس تام، تشبیه)
- ۲) از گوشه‌ی بامت سر پرواز ندارم / ای کاش که مرغ دلم از بال و پر افتد (تشبیه، مجاز)
- ۳) یعقوب چو چشمش به تو زیبا پسر افتد / اوّل نظرش یوسف مصر از نظر افتد (اغراق، کنایه)
- ۴) زان زلف و رخ شام و سحر در کفر و دین بردم به سر / زّار بندی را نگر تسبیح‌خوانی را ببین (لف و نشر، تضاد)

۱۹ در همه‌ی ابیات زیر، متناقض‌نما (پارادوکس) وجود دارد، به‌جز:

- ۱) ز بندگی شما صد هزارم آزادی است / که سلطنت کند آن کاو بود گدای شما
- ۲) به روز افغانی و شب یا ربی داشت / به یمن عشق خوش روز و شبی داشت
- ۳) خامشی از کرده‌های بد به فریادم رسید / بی‌زبانی‌ها زبان عذرخواهی شد مرا
- ۴) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است / هر که فانی می‌شود موجود می‌دانیم ما

۲۰ آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

«مهی که راز من از پرده آشکارا کرد / هنوز صورت او زیر پرده پنهان است»

۱) استعاره - ایهام - کنایه - تضاد	۲) کنایه - ایهام تناسب - تکرار - متناقض‌نما
۳) تضاد - استعاره - کنایه - واج‌آرایی	۴) جناس هم‌سان - استعاره - پارادوکس - مجاز

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وزن بیت، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است. حذف همزه: «نگاهی از» و «تمام است» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ی» میانجی در واژه «سایه» باید به شکل بلند تلفظ شود / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: «هی» در واژه «نگاهی»، باید به شکل کوتاه تلفظ شود. تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: وزن بیت، «مفاعِلن فَعْلَاتن مفاعِلن فَعْلَاتن» است. حذف همزه: «درآرد» را به شکل «دَرآرد» می‌خوانیم. / فاقد بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه / کوتاه تلفظ کردن مصوب بلند: «ای» در واژه ترانه‌ای باید به شکل کوتاه تلفظ شود. گزینه ۲: وزن بیت، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» است. حذف همزه: «سحر از» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ر» در واژه «سر» باید به شکل بلند تلفظ شود. / فاقد کوتاه تلفظ کردن مصوب بلند گزینه ۴: وزن بیت، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است. فاقد حذف همزه / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ع» در واژه «قطع» باید به شکل بلند تلفظ شود. / کوتاه تلفظ کردن مصوب بلند: «دی» در واژه «وادی»، باید به شکل کوتاه تلفظ شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. توجه به وطن، جایگاه زنان و قانون، از ویژگی‌های فکری و درون‌مایه‌های عصر بیداری است که به ترتیب در قسمت‌های الف، ب و د قابل ملاحظه است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

آزادی: مفهوم آزادی در شعر این دوره، مترادف با مفهوم دموکراسی غربی است و مبین این معناست که مردم علاوه بر اینکه حقوق و آزادی‌های فردی دارند، در جامعه و سرنوشت سیاسی و اقتصادی خود نیز دارای حق و اختیار هستند. وطن: وطن به عنوان سرزمینی که مردمی به مشترکات قومی، فرهنگی و زبانی در آن زندگی می‌کنند، در این دوره وارد شعر و ادبیات فارسی شد و بسیار مورد توجه بزرگانی مانند ملک‌الشعرا بهار، علامه دهخدا و ادیب‌الممالک فراهانی قرار گرفت.

قانون: بر پایه مشاهداتی که اروپا رفتگان و روشنفکران از ملل متمدن و قانونمند داشتند، مضمون قانون و قانونمداری در سخن شاعران و نویسندگان راه یافت و بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان گردید. تعلیم و تربیت جدید: با ظهور مطبوعات و گسترش آن در جامعه، آگاهی همگانی افزایش یافت و لزوم تعلیم و تربیت عمومی با نگاه جدید آن، مورد توجه مردم قرار گرفت. شاعران نیز به این موضوع توجه کامل داشتند. توجه به مردم: از بارزترین ویژگی‌های ادبیات دوره بیداری توجه به مردم است. شاعران در این دوره به انعکاس خواست‌ها و علایق توده مردم پرداختند. نیازها و کاستی‌های محرومان جامعه را موضوع سخن خود قرار دادند و به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند. ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی از شاخص‌ترین شاعران این حوزه‌اند. همچنین جایگاه زنان در اجتماع نیز مورد توجه شاعران عصر بیداری قرار گرفت. دانش‌ها و فنون نوین: ضرورت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، موجب توجه به دانش‌ها و فنون جدید شد و در کنار دیگر روشنفکران، شاعران هم به این موضوع پرداختند و مضامین و اصطلاحات و واژگان مربوط به آن، در سخنان فراوان به چشم می‌خورد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نقاط قوت تکنیکی ← ضعف‌های

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه ابیات این سؤال از قصیده‌ای سروده ملک‌الشعرای بهار انتخاب شده‌اند. در ابیات الف و ب باد صبا به خیاطی تشبیه شده است که بر اندام درختان و گیاهان در فصل بهار قبا و حله (لباس‌های زیبا) می‌دوزد. در بیت د نیز دراعه لباس دیگری است که شاعر می‌گوید در فصل بهار بر تن بید آویخته شده است. تشریح ابیات دیگر:

بیت ج: این بیت هم در قصیده مذکور در توصیف بهار است، اما نکته اینجاست که اگر بیت قبلی آن در قصیده را نخوانیم ربط این بیت به فصل بهار معلوم نمی‌شود. بیت قبلی این است:
بسی ساخت بازیچه و پخش کرد / به اطفال باغ از گل و از گیا
بنابراین «پیکر خوب‌چهر» و «لعبت خوش‌قبا» در بیت ج می‌تواند همان گل‌ها و شکوفه‌ها باشند که انگار باد صبا به دست گل و گیاهان داده است. اما با توجه به اینکه در صورت سؤال فقط همین بیت را داریم و بیت قبلی آن در قصیده نیامده است، نمی‌توان این بیت را قطعاً مربوط به توصیف بهار دانست.
بیت ه: این بیت هم در همان قصیده آمده است و در توصیف ابر سیاهی است که می‌خواهد طوفانی به پا کند و شکوفه‌های درختان را تار و مار کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
گزینه ۲: جناس: روی و موی / لف و نشر: روی و موی - صبح و شام / تشبیه: صبح و شام، به «اقلیم (سرزمین)» تشبیه شده است. / تضاد: صبح و شام
گزینه ۱، با آرایه تضاد، گزینه ۳، با آرایه جناس و گزینه ۴، با آرایه تضاد رد می‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جناس در بیت ه: آبدار و تابدار / تشبیه گسترده در بیت الف: مشبه: «ما»، ادات: «همچو»، مشبه‌به: «کمان» و وجه‌شبه: «خمیدیم» / مجاز در بیت د: خاک مجاز از بدن انسان (که بنا بر اعتقادی، از خاک شکل گرفته است). / موازنه در بیت ب: واژگان دو مصراع، با هم سجع متوازی و متوازن دارند / متناقض‌نما در بیت ج: اینکه نور خورشید، سایبان هم باشد، متناقض است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قسمت «الف» قطعاً تضاد ندارد و به این ترتیب گزینه ۲ حذف می‌شود. در قسمت ج هم استعاره دیده نمی‌شود و گزینه‌های ۱ و ۴ نیز حذف می‌شوند. در قسمت‌های «ب و ه» هر سه آرایه گفته شده قابل ردیابی‌اند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه ۴ جناس دیده نمی‌شود. اما در گزینه ۱ من و چمن، در گزینه ۲ آب و آه، و در گزینه ۳ در و تر جناس هستند. سایر آرایه‌ها در تمام گزینه‌ها مشهود است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «سلسله» استعاره از موی یار / پارادوکس: سرمایه دیوانگی (یکی از معانی سرمایه، قدرت فکری است). تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: فاقد استعاره («شاهد» را نمی‌توان استعاره گرفت) / شاهد هر جایی، چهره‌اش را به کسی نشان نداده:
پارادوکس

گزینه ۲: فاقد استعاره / «صورت که در آن معنا باشد» را شاید بتوان دارای پارادوکس دانست.
گزینه ۴: «آب حرام» استعاره از شراب / فاقد پارادوکس

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن) هم دارای برش هجایی دوگانه است و هم همسان دو لختی یا دوری محسوب می‌شود.

۱۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت صورت سوال و بیت گزینه‌ی ۴: تلاش‌های من (شاعر) همواره برای نفع رساندن به مردم بوده و خودم هیچ‌گاه به دنبال نفع شخصی نبوده‌ام. در بیت صورت سوال شاعر از تصویر سوختن شمع و در بیت گزینه‌ی ۴ از خم شدن کمان برای بیان این مفهوم کمک گرفته است.

۱۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت گزینه‌ی ۲ از سروده‌های فرخی یزدی است.

۱۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال به این اشاره دارد که (تمام اجزای عالم، حتی) گردوغبار صحراها که مدام در حال تکاپو و تکان خوردن هستند به انسان یادآوری می‌کند که بایستگی از غفلت و تن‌پروری دوری کند و بشتابد تا با تلاش و کوشش به انسان‌های بزرگ بپیوندد. مفهوم سایر ابیات: گزینه‌ی ۱: دنیا، شبیه یک کاروان‌سرا است و محل اقامت دائمی نیست، ما آدمیان نیز باید بدانیم که در این دنیا مسافر هستیم و نپنداریم که وجود ما در این جهان دائمی و همیشگی است. گزینه‌ی ۲: این بیت، انسان را به کوشش و تلاش و دوری از غفلت فرا می‌خواند، خصوصاً که در این بیت هم از انسان خواسته شده تلاش کند تا از همراهان جا نماند، همان‌طور که بیت صورت سوال به انسان هشدار می‌دهد که سواران رفته‌اند و او نباید جا بماند. گزینه‌ی ۳: این بیت، محتوای مدحی دارد و با مفهوم بیت صورت سوال بی‌ارتباط است. گزینه‌ی ۴: این بیت، انسانی را خطاب می‌کند که عمر خود را در خواب غفلت می‌گذراند و بهره و نصیب خود از جهان را فراموش کرده است.

۱۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال و گزینه‌های ۱ و ۲ یک مفهوم مشترک دارند: «معشوق به ناله‌ها و گله‌های عاشق گوش نمی‌کند و توجهی به او ندارد». در بیت ۱ مستقیماً به همین مفهوم اشاره شده. در بیت ۲ شاعر از زلف معشوق گله می‌کند و معشوق به طنز می‌گوید: «این سیاه کج حرف مرا گوش نمی‌دهد». در این بیت هم معشوق به خواست عاشق بی‌توجه است. بیت ۳ هم مفهومی دارد که اگر چه کاملاً منطبق بر مفهوم ابیات مذکور نیست اما شباهتی به آن‌ها دارد، اصل سخن بر «عبرت‌ناپذیری آدمی» است. این‌که هر گل سرخی می‌تواند آدمی را به یاد زیبارویی بیندازد (و یاد گذر زمان و مرگ) اما گوش‌ی که سخن‌شنو باشد و چشمی که عبرت بگیرد وجود ندارد؛ پس در بیت ۳ هم به نوعی به «گوش ندادن از سر بی‌توجهی و غفلت» اشاره شده است. اما بیت ۴ به کلی، فاقد مفهوم ابیات قبل است، نقل زیبایی معشوق که می‌شود حتی ماه هم به پشت بام می‌آید و گوش می‌دهد.

تا	سو	ی	گل	شَ	نِ	ط	رَ	با	یَم	خَ	را	بَ	مست
-	-	U	-	U	U	U	U	-	-	U	-	U	U
از	گل	شَ	نِ	وِ	صا	لِ	ثَ	پِک	خا	رَ	ما	رِ	زوست
-	-	U	U	U	U	U	U	-	-	U	-	U	U
مفعول				فاعلات			مفاعیل			فاعلن			

در این بیت، اختیار شاعری «تغییر کمّیت مصوّت بلند به کوتاه» صورت نگرفته است.

بررسی تقطیع هجایی و وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱:

تا	تا	رِ	هَج	زَ	گَر	ذُ	سِ	یا	هی	ئِ	عَنَدَ	بَ	ری
-	-	U	-	U	U	U	U	-	-	U	-	U	-
زائِل	مُشَد	ک	ها	یِ	آ	هو	یِ	تا	تا	رَ	ما	رِ	زوست
-	-	U	-	U	U	U	U	-	-	U	-	U	U
مفعول				فاعلات			مفاعیل			فاعلن			

اختیارات شاعری موردنظر در بیت: تغییر کمّیت مصوّت بلند به کوتاه (در هجای هفتم مصراع دوم)

گزینه‌ی ۲:

اَن	دَر	دِ	لَم	زِ	عَمَ	زِ	یِ	عَمَ	ما	زُ	فَتَ	نِ	هاست
-	-	U	-	U	U	U	U	-	-	U	-	U	U
فَتَ	نِ	نِ	شَا	نِ	جا	دو	یِ	عَمَ	ما	زَ	ما	رِ	زوست
-	-	U	U	U	U	U	U	-	-	U	-	U	U
مفعول				فاعلات			مفاعیل			فاعلن			

اختیارات شاعری موردنظر در بیت: تغییر کمّیت مصوّت بلند به کوتاه (در هجای هفتم مصراع دوم)

گزینه‌ی ۳:

سا	قی	ئِ	سَر	دِ	هی	زِ	لِ	بِ	یا	رَ	ما	رِ	زوست
-	-	U	-	U	U	U	U	-	-	U	-	U	U
فَتَ	نِ	نِ	شَا	نِ	جا	دو	یِ	عَمَ	ما	زَ	ما	رِ	زوست
-	-	U	U	U	U	U	U	-	-	U	-	U	U
مفعول				فاعلات			مفاعیل ^۴			فاعلن			

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ایهام تناسب: «بازنمایی» معنای اصلی: نشان بدهی، معنای دیگر هم «باز کنی» است که با لغت «در» در مصراع اول رابطه دارد (باز کردن در). [در واژه‌ی «رقیب» آرایه‌ی «ایهام» وجود دارد: ۱- رقیب و حریف عشقی ۲- مراقب، نگهبان (نگهبان‌خانه‌ی معشوق)] / حسن تعلیل: - بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: ایهام: نگران: ۱- نگرنده، مشاهده‌کننده و بیننده ۲- مضطرب و پریشان / کنایه: «انگشت‌نما بودن» کنایه از: مشهور و معروف بودن (= تابلو بودن)

گزینه‌ی ۳: اغراق: اغراق در شیرینی دهان و لب معشوق؛ به گونه‌ای که حتی اگر سخن تلخ و گزنده بر لبانش جاری شود، به واسطه‌ی لب‌های شیرینش، شیرین می‌گردد. / حس آمیزی: سخن تلخ (سخن: حس شنوایی / تلخ: حس چشایی)

گزینه‌ی ۴: لفونشر مرتّب: در اندیشه [را] بستم؛ که (: زیرا که) تو زیباتر از آنی که وصفت کنم؛ و قلم و هم را شکستم؛ که (: زیرا که) تو زیباتر از آنی که بیانت کنم.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جناس تام (همسان): [دقت کنید که لغت «فرق» در هر دو بیت به یک معنا آمده است.] / تشبیه: - [«تیغ هلاک» به معنای «تیغ هلاک‌کننده، تیغ مختصّ هلاک کردن» و از نظر دستوری، اضافه‌ی اختصاصی است نه اضافه‌ی تشبیهی (تشبیه بلیغ اضافی) / این‌که تیغ بر فرق شاعر فرود می‌آید و موجب هلاک او می‌شود، نشان می‌دهد که «هلاک» به «تیغ» تشبیه نشده تا بتواند چون تیغی بر فرق شاعر وارد شود.] بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: تشبیه (تشبیه بلیغ اضافی): مرغ دل (مشبه: دل / مشبه‌به: مرغ) / مجاز: «سر» مجاز از «قصد، تصمیم، اندیشه، فکر»

گزینه‌ی ۳: اغراق: اغراق در زیبایی فراوان پسر (معشوق یا ممدوح شاعر)، به گونه‌ای که زیباتر از یوسف (ع) است و حتی حضرت یعقوب (ع) هم با دیدن زیبایی او، به یوسف (ع) بی‌توجه می‌شود و جمال یوسف، از چشمش می‌افتد. (یوسف (ع) در نظرش بی‌ارزش و بی‌اعتبار می‌شود.) / کنایه: «از نظر افتادن» کنایه از «بی‌ارزش و بی‌اعتبار شدن» گزینه‌ی ۴: لفونشر مرتّب: در شام (شاهنگام)، زان زلف؛ در کفر به سر بردم (= به واسطه‌ی عشق‌ورزی به زلف سیاه معشوق، گویی به کفر توجه داشتیم و کفر می‌ورزیدیم) و این، زنا‌ربندی است؛ و در سحر (: صبحگاه)، زان رخ، در این به سر بردم (= به واسطه‌ی عشق‌ورزی به رخ زیبا و درخشان معشوق، گویی به دین توجه داشتیم و دینداری می‌کردیم) و این، تسبیح‌خوانی [و عبادت] است. / تضاد: شام ≠ سحر؛ کفر = دین؛ زنا‌ربندی ≠ تسبیح‌خوانی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴

